

De boeken van Thea Beckman bij Lemniscaat

- 1970 Met Korilu de Griemel rond
Zilveren Griffel 1971
- 1972 Kruistocht in spijkerbroek
Gouden Griffel 1974
Europese prijs voor het historische jeugdboek, Padua 1976
- 1973 Mijn vader woont in Brazilië
- 1974 Geef me de ruimte!
Eerste deel van een trilogie over de Honderdjarige Oorlog
- 1977 Triomf van de verschroeiende aarde
Tweede deel van de trilogie over de Honderdjarige Oorlog
- 1978 Het rad van fortuin
Derde deel van de trilogie over de Honderdjarige Oorlog
- 1979 Stad in de storm
Zilveren Griffel 1980
- 1980 Wij zijn wegwerpkinderen
- 1981 Zwerftocht met Korilu (herdruk van Met Korilu de Griemel rond)
- 1982 De Gouden Dolk
- 1983 Hasse Simonsdochter
- 1984 Wonderkinderen
- 1985 Kinderen van Moeder Aarde
Eerste deel van een trilogie over Thule
- 1987 Het helse paradijs
Tweede deel van een trilogie over Thule
- 1988 Een bos vol spoken
Bekroond met de prijs van de Nederlandse Kinderjury 1991
- 1988 De val van de Vredeborch
- 1989 Het Gulden Vlies van Thule
Derde deel van een trilogie over Thule
- 1990 Het geheim van Rotterdam
Bekroond met de prijs van de Nederlandse Kinderjury 1991
- 1991 Het wonder van Frieswijk
- 1992 De Stomme van Kampen
- 1993 De verloren schat
Getipt door de Nederlandse Kinderjury 1994
- 1994 De doge-ring van Venetië
Getipt door de Nederlandse Kinderjury 1995
- 1996 Saartje Tadema
- 1998 Vrijgevochten
Genomineerd door de Jonge Jury 2000
- 2003 Gekaapt!
Bontekoeprprijs 2003

Thea Beckman

Kruistocht
in spijkerbroek

Lemniscaat Rotterdam

In 1974 ontving Thea Beckman voor *Kruistocht in spijkerbroek* een Gouden Griffel. In 1976 werd het boek bekroond met de Europese jeugdboekenprijs voor de beste historische roman.

Dit is een exclusieve uitgave van de Blz.-boekhandels
aangesloten bij Intres B.V./media
Bezoek onze internetsite www.blz.nl

Zesentachtigste druk, 2009
Omslagillustratie: F. van Vliet
© Lemniscaat b.v., Rotterdam, 1972, 2006
ISBN 978 90 477 0239 9

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk: Hooiberg | Haasbeek, Meppel

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux, waardoor onnodig milieuverontreinigend transport is vermeden.

INHOUD

1	De grote sprong	7
2	Gestrand!	14
3	Het noodweer	32
4	De koning van Jeruzalem	49
5	Gevaarlijke zwijnenjacht	81
6	Het wonder van de broden	92
7	Gevecht tegen de Scharlaken Dood	109
8	Beschuldigd van ketterij	127
9	Het volksgericht	149
10	De Karwendel slaat toe	172
11	De kinderroof	184
12	Aanval van demonen	203
13	De tocht door de Alpen	215
14	De slag op de Powlakte	232
15	Het testament van Carolus	244
16	Eindelijk: de zee!	252
17	De samenzwering op het strand	277
18	De afrekening	287
19	'Wij willen niet terug!'	299
20	In de val!	311
21	De graftombe van Sint-Nicolaas	329
22	Boodschap uit de toekomst	338
23	De beslissende seconde	359

1 DE GROTE SPRONG

‘... en dit,’ zei dr. Simiak, ‘is dan de materietransmitter.’

Dolf Wega was behoorlijk onder de indruk. Hij keek met ontzag naar het geweldige apparaat dat de gehele achterwand van het laboratorium besloeg. Overal op de vloer lagen dikke, goed afgeschermdes kabels. Dolf zag ook nog een hoog paneel met lampjes, knoppen, hendels – alles voorzien van onbegrijpelijke cijfers en tekens.

Tegenover de machtige machine waarmee je contact met het verleden kon maken, voelde Dolf zich opeens heel klein worden. Hij was de enige zoon van dr. Wega, die bevriend was met de beide uitvinders van de tijdmachine. Omdat Dolf er maandenlang om had gezeurd, mocht hij nu, in de kerstvakantie, een kijkje nemen in het laboratorium. Maar dat de materietransmitter zo’n immens apparaat zou zijn, had hij niet verwacht.

‘Wat is dat?’ vroeg hij, wijzend op het middenstuk. Dat leek enigszins op een telefooncel met zwaar geïsoleerde wanden en een doorzichtige, manshoge deur. Die deur was niet van gewoon glas maar van een kunststof die volgens dr. Simiak niet te vernietigen was.

‘Dat is de ruimte waarin de kooi of voorwerpen worden geplaatst om te worden weggeflitst,’ legde dr. Kneveltoer uit. Hij was de assistent van dr. Simiak.

‘En komen ze daarin ook weer terug?’

‘Als we geluk hebben wel.’

‘Hoezo geluk?’

‘Kijk jongen,’ vertelde dr. Simiak. ‘Als we een dier in een kooi

wegflitsen moeten we ten minste drie uur wachten voordat we het kunnen terughalen. Want de transmitter verbruikt veel energie, wordt heet en moet eerst weer afkoelen. Al die tijd staat de kooi met het dier erin op dezelfde plaats in het verleden – en dat *moet* ook, want op die plek zijn de coördinaten van de machine ingesteld. Wordt intussen de kooi door iemand verwijderd, of is die op een helling terechtgekomen en een eindje weggeschoven, dan komt er bij het terugflitsen niets anders dan wat aarde en zand terug. Het proefdier zijn we kwijt.’

‘Waarom experimenteert u alleen met proefdieren? Die kunnen niet vertellen wat ze in dat verre verleden gezien hebben,’ zei Dolf logisch.

‘De hele uitvinding bevindt zich nog in het beginstadium, beste jongen. Voor we eraan kunnen denken mensen naar het verleden te flitsen, moeten we er zeker van zijn dat die mensen geen risico lopen. Mensen zijn eigenlijk ook te zwaar.’

‘Waarom te zwaar?’

‘We kunnen nog niet boven de zestig kilo uitkomen met dit apparaat. Bovendien kunnen we niet *zien* waar de dieren terechtkomen. Voorlopig is het nog eenrichtingverkeer. Daarom, een méns die verkeerd terecht zou komen, in een moeras of midden in een meer bijvoorbeeld, kan ons niet even een seintje geven – die is reddeloos verloren.’

‘En het ergste is,’ viel de assistent dr. Kneveltoer in, ‘dat na elk experiment met zware dieren, zoals apen, de transmitter voor vele weken buiten werking is. Het terugflitsen kost zo geweldig veel energie dat alle zekeringen smelten en het toestel volkomen ontregeld raakt. De reparatie duurt dan soms twee maanden.’

‘Tjonge. Is de machine nu in orde?’

‘Ja. Na nieuwjaar hopen we proeven te gaan doen met apen die er speciaal op zijn getraind voorwerpen uit hun omgeving in hun kooi te trekken.’

Dolf knikte. Hij keek naar de cel en probeerde zich voor te stellen hoe je je zou voelen als je daarin werd gestopt om te worden weggebliksemd naar een ver verleden...

Opeens zei hij, bijna tegen zijn wil: 'Ik zou wel durven.'

De twee geleerden staarden hem aan. Ze zagen een jongen, nog geen zestien jaar oud, flink uit de kluiten gewassen, een scholier met belangstelling voor geschiedenis, maar toch eigenlijk nog een kind. En die zei... Ach nee, dat kon de jongen niet menen. Hij droomde natuurlijk van avonturen zoals ze op de televisie te zien waren: kleurrijk en onecht.

'Ik weeg nog geen zestig kilo,' zei Dolf.

'Je bent gek,' riep dr. Simiak.

'Ik heb ogen en een mond. Ik kan rondkijken en later vertellen wat ik heb gezien,' vervolgde Dolf rustig. Echt kalm was hij niet meer; zijn hart roffelde.

'Onzin, grote onzin,' hoorde hij dr. Kneveltoer mompelen. Maar de stem van de man klonk plotseling anders – weifelend!

'Veel te riskant,' zei dr. Simiak, maar ook zijn stem klonk minder vast dan eerst. Hoe afwijzender de geleerden waren, hoe meer zin Dolf in het avontuur kreeg.

'Ik zou een volmaakt proefkonijn zijn,' zei hij. 'Met het juiste gewicht en een goed stel ogen in mijn hoofd. Desnoods neem ik een wapen mee. O, ik snap wel dat er gevaar aan verbonden is, maar ik kan me goed redden in vreemde omstandigheden. En het is toch maar voor een paar uur, net genoeg om... Weet u, ik heb thuis een boek waarin een riddertoernooi wordt beschreven dat op de veertiende juni 1212 in Montgivray, in Midden-Frankrijk, werd gehouden door de hertog van Dampierre. Als u mij daar nu eens heen flitste? Ik zou dat dolgraag zien. Na mijn terugkomst kan ik u haarfijn vertellen of uw materietransmitter werkelijk zo feilloos werkt als u dént dat hij doet. Wat kunnen de proefdieren u vertellen? Niets. U kunt ze onderzoeken en wat stof uit hun

vacht plukken. Maar dan heeft u nog geen zekerheid. Ik kan u het pure, wetenschappelijke bewijs leveren...'

Hij zag de beide mannen aarzelen.

'... en ik ben niet bang,' voegde hij er snel aan toe.

'Jongen, je schijnt niet te beseffen,' zei dr. Simiak ernstig, 'dat we, in het geval we op je voorstel ingaan, wat we natuurlijk niet doen, maar één keer kunnen proberen je terug te halen. Lukt dat niet, sta je op dat moment niet op de juiste plek, dan ben je verloren en zou je de rest van je leven in de Middeleeuwen moeten ronddwalen.'

'Ik zal er zijn, precies op tijd,' beloofde Dolf plechtig.

'Je denkt er veel te gemakkelijk over,' zei dr. Kneveltoer, maar zijn ogen schitterden begerig.

'Ik wed dat u met de computer de plaats waar ik moet neerkomen haarfijn kunt berekenen,' zei Dolf vasthoudend. 'Ik kan een vetkrijtje meenemen om de plek aan te kruisen en die een paar uur later zonder moeite terug te vinden. Een mes kan ik ook bij me steken om me zo nodig te verdedigen. En... en...'

'Ach, jongen, hou toch op,' riep dr. Simiak en zijn stem trilde. 'Het is veel te riskant. Er is nog nooit een méns naar het verleden gegaan. Het zou totaal verkeerd kunnen uitpakken en die verantwoording mogen we niet op ons nemen.'

'Eén mens moet de eerste zijn,' antwoordde Dolf. 'En ik ben bereid.' Hij wilde niet nadenken, niet aarzelen. Doorzetten wilde hij en geen seconde verliezen. Zo'n waanzinnige, ongelooflijke kans om een kijkje te nemen in de Middeleeuwen kreeg hij nooit meer!

De twee natuurkundigen stonden op hem in te praten, maar hij luisterde zelfs niet. Hij stond te kijken naar de 'telefooncel', naar die toegangspoort tot het verleden, tot riddertoernooien en avonturen. Buiten het laboratorium lag grauw en koud de winter over het land. Hierbinnen was het warm. Dolf stond met zijn dikke, met schapenwol gevoerde jack in de handen. Als bij ingeving trok hij de jas aan.

‘Laat me gaan,’ zei hij, bijna bevelend.

Boven de materietransmitter hing een chronometer. Dolf wierp een blik op de wijzerplaat. Het was bijna kwart voor één. Instinctief zette hij zijn nieuwe polshorloge (een sinterklaascadeau) ermee gelijk. ‘We kunnen op de minuut af afspreken hoe laat ik op de plaats moet zijn vanwaar ik kan worden teruggeflitst,’ zei hij.

Opeens gebeurde het wonder. Of ze tegen zijn blinde koppigheid niet waren opgewassen of dat de beide geleerden bezweken voor de gedachte dat ze de materietransmitter eindelijk eens echt zouden kunnen gebruiken, wist Dolf niet. Maar tot zijn stomme verbazing zag hij hen bijna gelijktijdig knikken.

Dr. Kneveltoer rende naar de computer en begon die met gegevens te voeden. ‘14 juni 1212 zei je? Montgivray in Frankrijk... Even een kaart pakken om precies te zien waar dat ligt...’ Hij bleef mompelen terwijl hij zich met de computer bezighield. Dr. Simiak was ook in beweging gekomen. Hij liep weg en kwam even later terug met twee vetkrijtjes: een zwart en een helgeel. Ook gaf hij Dolf een lang, vlijmscherp broodmes, dat de jongen tussen zijn broekriem stak. ‘Als we het zo veilig mogelijk willen doen,’ zei de geleerde, ‘stel ik voor: vier hele uren vanaf nu.’ Hij was opeens weer een natuurkundige die bezig was met een experiment. Hij noteerde de tijd van de chronometer: vijf minuten voor één.

‘Het instellen van de transmitter neemt een paar minuten in beslag. Je zult dus worden weggeflitst om ongeveer één uur. Prent dat goed in je geheugen, jongen. Om precies vijf uur, op de seconde af, zullen we je terugflitsen. Begrepen?’

‘Ik zal er zijn.’ Dolf liep al in de richting van de ‘cel’.

Dr. Kneveltoer kwam terug met de resultaten van de computer in de hand. Hij zag Dolf de deur van de cel openen en opeens besprong hem de twijfel weer.

‘Wil je heus?’ riep hij schrill. ‘Bedenk dat we maar één keer kunnen proberen je terug te halen...’

‘Ik weet het,’ zei Dolf. Hij stapte de cel in.

Dr. Simiak liep hem na om de deur te sluiten. Maar voordat hij dat deed, zei hij: ‘Vertoon je zo weinig mogelijk aan mensen, Dolf. Je hebt de verkeerde kleren aan... Ach jongen, kom er toch uit, dit is waanzin.’

‘Dat meent u niet,’ antwoordde Dolf koel. ‘U wilt niets liever dan dat ik ga.’

Dat was zó waar dat dr. Simiak niets meer wist te zeggen. Dr. Kneveltoer zat al voor het paneel aan knoppen en hendels te draaien. Met de deur nog altijd open zei dr. Simiak hees: ‘Goed dan. Zet je voeten precies op die vierkante plaat. Ja, zo. Zorg dat je de wanden niet raakt. Sluit je ogen en beweeg je niet. Word niet ongeduldig, het duurt zeker drie minuten voordat we voldoende energie hebben opgebouwd om... Raak vooral niets aan, jongen, ik...’ ‘Niet praten, doen!’ zei Dolf. Hij kneep zijn ogen dicht. Hij hoorde hoe de deur werd gesloten; daarna drong geen geluid meer tot hem door.

Onbeweeglijk als een standbeeld stond hij daar. Tellen, dacht hij. Gewoon driemaal tot zestig tellen. Rustig...

Hij telde. Langzaam en geconcentreerd. Om toch maar niet te hoeven denken. Om die blinde koppigheid van hem geen seconde te verliezen. Om niet bang te worden, niet in paniek met zijn armen te gaan zwaaien, niet te gaan gillen...

‘Eenendertig, tweeëndertig...’

Was dat de tweede of derde keer dat hij tot zestig telde? Wat voerden die twee mannen eigenlijk uit? Vijfenvertig, zesenvertig... Achter zijn gesloten oogleden probeerde hij cijfers te zien in plaats van de vlekken die voor zijn oogballen dwarrelden. Achtenvijftig, negenen... Toen verging de wereld. Letterlijk. Dolf was zich bewust van een hevige klap die hem duizelend en met pijn in zijn

hele lichaam achterliet. Geluiden ruisten om hem heen, namen langzaam af en werden herkenbaar.

De wind in de boomtoppen. Vogels die zongen. Nog altijd durfde hij zich niet te bewegen of zijn ogen te openen. Toen voelde hij warm zonlicht op zijn hoofd. De duizeling verdween. Hij keek... Hij wás er!

Waar?

2 GESTRAND!

Dolf Wega stond aan de zijkant van een holle weg. Aan weerszijden zag hij hoge bermen, begroeid met bomen, struiken, gras en bloemen. Links van hem helde de weg naar een bocht. Rechts van hem steeg de weg, en daar was eveneens een bocht, zodat hij van zijn omgeving nog maar weinig kon zien. Hij keek naar zijn voeten en ontdekte dat hij op een platte steen stond. Dat kwam even mooi uit! Opeens durfde hij weer te denken, al waagde hij het nauwelijks zich te verroeren. Want hij kon bijna niet geloven dat het wáár was.

Toch wel. Hij was in elk geval verplaatst. Of hij zich nu ook in een ander tijdperk bevond, moest hij nog gaan ontdekken. Even wierp hij een blik op zijn horloge. Dat wees twee minuten over één. Liep het goed? Ja... Hij keek weer naar zijn voeten, die naast elkaar op de steen stonden. Hoe hadden ze het zo prachtig kunnen uitmikken! Van alle mogelijkheden die er waren, was de beste eruit gekomen: een goed herkenningspunt, gemakkelijk te markeren. Hij herinnerde zich de vetkrijtjes, haalde ze uit zijn jaszak en bukte zich. Zorgvuldig trok hij eerst met het gele, daarna met het zwarte krijtje een nauwe kring om zijn voeten. Toen borg hij voldaan de krijtjes op en stapte van de steen. Nu goed opletten waar ik loop, dacht hij helder. Ik moet die steen op tijd kunnen terugvinden. Die grote berk daar tegenover mij is ook een mooi herkenningsteken.

Het was erg warm en hij pufte in zijn gevoerde windjack. Toch waagde hij het niet de jas uit te trekken, hoewel hij er een dikke grijze trui onder droeg. Verder had hij een spijkerbroek aan, sok-

ken en stevige winterschoenen. Te gek gewoon, want hier was het hoogzomer. De zon brandde op zijn hoofd. De ongeplaveide weg, vol stenen en stof, blakerde in het felle licht.

Ik schijn in een soort heuvelland te zijn, dacht hij. Even kijken waarheen die weg voert.

Hij liep een eindje de helling af, terwijl het stof onder zijn voeten opstooft. De bocht om, en opeens keek hij uit over een dal met in de verte een stad.

‘Dat moet Montgivray zijn,’ juichte hij. ‘Het klopt! Het klopt helemaal!’ Want al ging de stad bijna schuil in de hittenevels, hij kon zelfs op die afstand zien dat het geen moderne stad was. Vaag onderkende hij torens en wallen. Diep beneden hem reed over de weg een soort huifkar in de richting van de poort. Op de akkers in het dal zag hij mensen bezig.

‘Ik ben in de Middeleeuwen, ik sta midden in het Frankrijk van de dertiende eeuw,’ vertelde hij zichzelf, maar het was bijna niet te geloven. Juist wilde hij aan de verdere afdaling beginnen toen hij iets hoorde. Achter hem, ver weg. Hoefgetrappel, geschreeuw, lawaai. Angstig keek hij om, maar hij zag niets. De bocht onttrok het hoger gelegen stuk weg aan zijn gezichtsveld.

Nog meer geschreeuw en wapengekletter – het klonk niet geruststellend. Hadden een eindje hogerop twee vijandig gezinde ridders te paard elkaar op weg naar het grote toernooi ontmoet en waren ze slaags geraakt?

‘Dat moet ik zien,’ prevelde Dolf. ‘Als ik er maar voor zorg dat ze mij niet te zien krijgen.’

Hij rende terug, klaar om elk ogenblik in de struiken te duiken. Even voorbij de steen met het merkteken schoot hij de bocht om en wat hij toen zag, tussen het opwolkende stof, deed hem vergeten zich te verbergen.

Er werd gevochten en hard ook! Twee mannen te paard hadden een derde man, die blijkbaar op een ezel had gereden, overvallen.

De ezel stond te balken in de struiken. De man, die nu te voet was, zwaaide schreeuwend en brullend met een geweldige knuppel. De twee kerels te paard droegen bruine overkleden, leren vesten, leren helmen. Ridders waren het beslist niet, hun lompe paarden droegen geen schabrakken en zagen er haveloos en verwaarloosd uit. Met kennelijk te botte zwaarden sloegen ze naar de aangevallene, die zich heftig met zijn knots verdedigde. Op het moment dat Dolf hen in het oog kreeg, slaagde de ezelman er juist in een van zijn belagers zo'n geweldige mep op zijn arm te verkopen dat het zwaard uit diens hand vloog en meters verder in het stof belandde. Toch was het een ongelijke strijd, hoe dapper de man zich ook verweerde. Dolfs bloed begon te koken.

‘Struikrovers,’ mompelde hij.

Hij verloor alle voorzichtigheid uit het oog, want hij zag dat de ezelman ging verliezen. Woedend rukte hij het mes uit zijn broekriem en stormde naar voren. Vlak voor zich zag hij een been dat juist het paard de sporen gaf. Hij stak toe, blind van razernij. Een felle kreet boven zijn hoofd vertelde hem dat het mes dwars door het overkleed was gegaan en de dij van de rover had opengereten. Meteen trok Dolf het mes terug en stak in het wilde weg omhoog. Het zwaard zwiepte in zijn richting, hij dook opzij maar kreeg toch een mep op zijn schouder. De kracht van de klap was echter gebroken door het mes dat Dolf omhoog had gestoken en het zwaard ging niet door zijn dikke jas heen, al voelde hij zijn schouder en arm tintelen. Hij priemde weer naar het been...

Op dat moment verdween de andere rover schreeuwend van zijn paard. Ezelman had hem eraf getrokken. Dolfs tegenstander, met zijn hevig bloedende been, had zijn paard gewend en trachtte de jongen ondersteboven te rijden, maar Dolf was al opzij gesprongen. De rover hield zijn rijdier niet meer in om hem nogmaals aan te vallen, maar bleef doorrijden, gevolgd door het nu ruiteloze paard. Even later waren ze uit het gezicht verdwenen. De tweede

rover lag nog op de weg te kermen. Toen weer een klap, en het werd stil.

Het gevecht was voorbij.

Hijgend liet Dolf zich in het dorre gras naast de weg zakken, streek de haren van zijn natte voorhoofd en staarde verbijsterd naar zijn hand met het bebloede mes.

Ik heb hem lelijk geraakt... ik heb een mens verwond, schoot het door hem heen.

Ezelman stond voor hem. Ook hij hijgde en wiste het zweet van zijn gezicht. Hij zei iets, maar Dolf verstond het niet. Hij deed er ook geen moeite voor, want hij was te zeer ontdaan. Nu het gevecht voorbij was kwam de reactie. Hij schaamde zich, hij kon wel huilen. Zijn linkerschouder brandde als vuur.

Ezelman scheen weer op adem te komen. Hij liep weg om zijn ezel te vangen. Daarna bond hij het dier aan een boom en liep naar de roerloze gestalte van de rover, die nog altijd dwars over de weg lag. Verbeten schopte hij tegen het lichaam.

Dolf verstijfde toen hij het zag. De rover was dood. Doodgeslagen door die ontzagwekkende knots van ezelman. De jongen rilde.

Toen de man hem wenkte stond hij stijfjes op. Hij greep naar zijn linkerarm, vrezend dat er iets gebroken was, maar dat viel mee. Ezelman pakte de dode rover onder de oksels en beduidde Dolf dat hij de benen moest pakken. Samen sleepten ze hem naar de kant van de weg. Toen keken ze elkaar even aan en ezelman glimlachte. Dolf besepte dat hij niet bang hoefde te zijn. Hij had de man het leven gered! Trouwens, de middeleeuwer gedroeg zich tegenover de jongen helemaal niet vijandig. Hij zei weer iets en even meende Dolf een woord te verstaan dat klonk als 'dank'.

De man maakte de ezel weer los en wenkte Dolf hem te volgen. Die deed dat maar al te graag, want in deze wereld scheen alleen rondlopen levensgevaarlijk te zijn. Stel je voor dat die gevluchte rover hulp ging halen of zoiets...